

Malmö fritidsgårdars arbetssätt

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	3
Anpassningar baserade på analyser av lokala behov	3
Reviderad uppdragsbeskrivning	3
Analys och planering utifrån lokala behov	4
Från ”öppettider” till pop-up.....	6
Rätten till vila	6
Att inte veta vad man vill eller behöver	6
De olika fritidsgårdsverksamheterna.....	6
Sektion Västra yttre	7
Sektion Norra	8
Sektion Västra mitten	9
Sektion Östra mitten.....	11
Sektion Södra.....	12
Sektion Östra yttre	14
Bilaga 1 - uppdragsbeskrivning	15
Malmö fritidsgårdars uppdrag	15
Främjande arbete och lokal närvaro	15
Långsiktiga relationer	15
Delaktighet och inflytande	15

Sammanfattning

Fritidsnämnden fattade i februari 2024 ett beslut om att påbörja utvecklingen av fritidsgårdverksamhetens arbetssätt. Det nya arbetssättet utgår från den komplexitet som formar uppdraget. Exempel på faktorer som påverkar fritidsgårdarnas uppdrag är demografi i form av förändrade åldersgrupper, aktuell samhällsutveckling, ungdomsgruppers föränderlighet i intressen och olika förutsättningar. Det nya arbetssättet berör även behovet av att utveckla hur verksamheten arbetar med arbetsmiljö, ungas delaktighet och samverkar med andra samhällsaktörer. Denna rapport ger en överblick över hur arbetet fortskrider.

Lokala analyser har genomförts och dessa har lett till större och mindre justeringar i fritidsgårdsverksamheten. Exempel på insatser som genomförts är justering av målgrupper och/eller öppettider, ökad samverkan med lokala aktörer, utökad uppsökande verksamhet i skolan och i det offentliga rummet, uppstartad utflyttad verksamhet i det offentliga rummet eller i andra aktörers lokaler, dansverksamhet i skolan, samverkan med bibliotek kring läs- och skrivkunnighet, föräldradiolog/föräldramöte, fokus social prevention och förändrade scheman för personalen.

Anpassningar baserade på analyser av lokala behov

Det nya arbetssättet innebär lokala anpassningar baserade på analyser av lokala behov och förutsättningar. Arbetet behandlar följande perspektiv:

- Målgrupper och åldersgrupper (inom ramen för ordinarie målgrupp) som behöver prioriteras för att verksamheten ska uppnå målen.
- Personalens kärnkompetens och uppdragsspecifika kompetens anpassas utifrån lokala behov.
- Verksamheten bedrivs enligt beslutad omfattning av öppettider. Fritidsgårdarnas öppettider anpassas dock utifrån lokala behov gällande exempelvis öppen verksamhet i förhållande till strukturerad verksamhet, uppsökande verksamhet, administration, nätverkande med mera. Samtligt benämns som verksamhetstid. Tillfälliga anpassningar och förändringar av verksamhetstider kan genomföras utifrån tillfälliga lokala behov.
- Utvecklingsarbetet utifrån Kunskapsplattformen för en jämställd och jämlik fritidsgårdsverksamhet fördjupas genom lokala analyser och aktiviteter.
- Fritidsgårdarna förstärker arbetet med att skapa relationer med lokala aktörer för att åstadkomma fördjupade samarbeten och strategisk samverkan.

Reviderad uppdragsbeskrivning

Ett av uppdragen enligt det nya arbetssättet är att revidera verksamhetens uppdragsbeskrivning som togs fram 2018 (FRI-2017-3615). Arbetet har pågått sedan hösten 2023 och har bestått av en omfattande dialog med fritidsledare, sektionschefer, fackliga företrädare, kommunikatörer, utvecklingssamordnare och tjänstepersoner från enheten för utredning och analys. Bearbetningen av en ny uppdragsbeskrivning har fortsatt under 2024 och beräknas klar december 2024 (se bilaga).

Analys och planering utifrån lokala behov

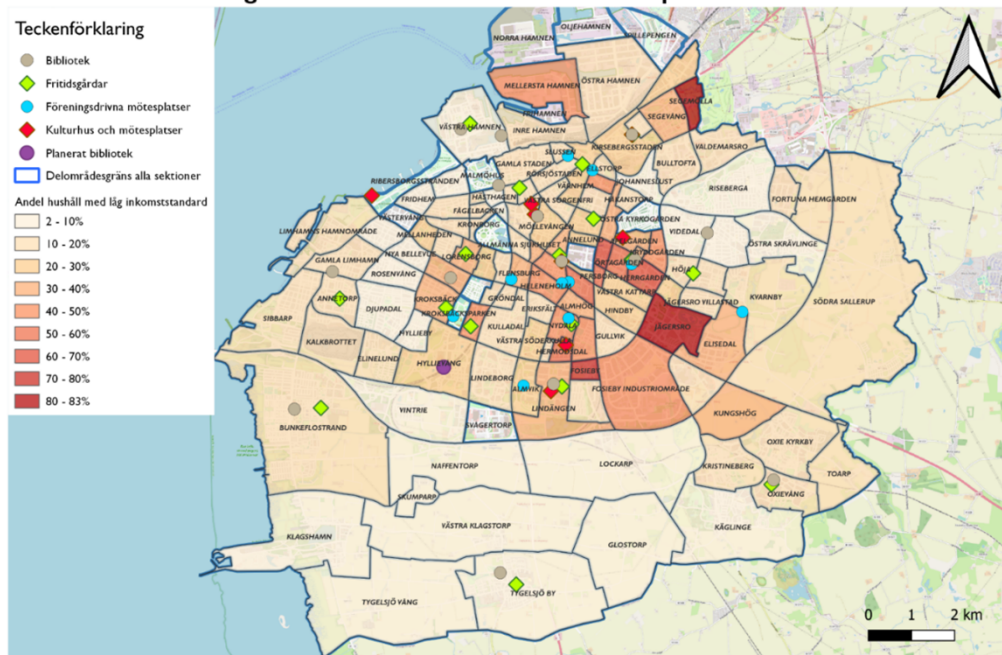
Varje sektion och fritidsgård har ett uttalat geografiskt upptagningsområde att arbeta gentemot. Men fritidsgårdarna utgör också en gemensam helhet i arbetet för alla Malmös barn och unga, vilket gör att verksamheterna även behöver arbeta gränsöverskridande och samarbeta mellan fritidsgårdarna. Då fritidsgårdsenheten står i början av det nya arbetssättet befinner sig verksamheten i ett stadie av att testa vilka metoder och vilket material som ger det bästa underlaget för analysarbetet. Ambitionen är att tänka nytt, våga testa och se det som ett långsiktigt utforskande som behöver få vara föränderligt över tid.

De lokala analyserna utgår från flera typer av material och aktiviteter. I det egna framtagna kvantitativa materialet och genom existerande material från fritidsförvaltningen och externa aktörer kan verksamheten se till exempel antal boende barn i olika områden, andel hushåll med låg inkomststandard, andel hyresrätter, andel föreningsaktiva barn och unga och andel barn i fritidshem. Förutom det kvantitativa materialet använder verksamheten kvalitativt material i analyserna. Detta material inhämtas genom exempelvis barn- och ungdomsdialog, samverkan med lokala aktörer (civilsamhälle, skola, bibliotek, kulturskola, allaktivitetshus, föreningslivet, polisen, socialtjänsten) och utifrån tjänstepersonssidans perspektiv. Fritidsledarnas dialog med barn och unga är avgörande för de lokala analyserna. De nära relationerna mellan fritidsledarna och besökarna gör att det i det vardagliga arbetet byggs en djup kunskap om barns och ungas behov. Dialog och insamling av material sker löpande men också mer strukturerat, till exempel med dialogmöten med barn och ungdomar inför kommande terminer och lov. De olika fritidsgårdarna arbetar därmed tematiskt ganska olika, eftersom barnens intressen och förslag är olika i olika områden.

Analyserna bygger också på material och statistik från exempelvis Ung livsstil och rapporten Vägar till en jämlik fritid – en studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud (2023). De olika delarna ger ett komplext men heltäckande underlag för att planera och prioritera inom verksamheten.

Under hösten 2024 genomför verksamheten en andra brukarundersökning vars resultat också kommer att användas i analyserna.

Andel hushåll med låg inkomststandard och sociala mötesplatser i Malmö

Figur 1 Exempel på karta över Malmö med kvantitativ data - Här andel hushåll med låg inkomststandard samt var de sociala mötesplatserna befinner sig

Utöver statistiken har verksamheten även arbetat med områdestyper för de olika delområdena. Områdestyperna är en rikstäckande indelning efter socioekonomiska förutsättningar som Delegationen mot segregation (Delmos) har tagit fram tillsammans med Statistiska Centralbyrån (SCB).

Varje sektion har olika områdestyper inom sitt upptagningsområde, där Östra mitten och Östra yttre är de två sektioner med flest delområden som klassas som områden med socioekonomiska utmaningar (mörka färger i bilden nedan).

Norra	Västra Yttre	Västra Mitten	Östra Miten	Östra Yttre	Södra
Kirsebergstaden	Rosenvång	Holma	Nydala	Örtagården	Almvik
Bulltofta	Bellevue	Södertorp	Östra Söderkulla	Herrgården	Kastanjegården
Rostorp	Djupadal	Lindeborg	Heleneholm	Kryddgården	Fosieby
Segevång	Gamla Limhamn	Kroksbäck	Eriksfält	Emilstorp	Lindängen
Johanneslust	Kalkbrottet	Gröndal	Almhög	Persborg	Fosieby industriområde
Valdemarsro	Limhamns hamnområde	Lorensborg	Västra Söderkulla	Törnrosen	Kungshög
Teatern	Elinelund	Bellevuegården	Gullvik	Apelgården	Fredriksberg
Gamla Staden	Sibbarp	Solbacken	Hermodsdal	Västra Kattarp	Lockarp
Lugnet	Annetorp	Borgmästaregården	Gullviksborg	Jägersro	Glostorp
Möllevången	Nya Bellevue	Mellanheden	Augustenborg	Videdal	Toarp
Rörsjöstaden	Västra Hamnen	Dammfri	Södervärn	Virentofta	Oxie Kyrkby
Hästhagen	Inre hamnen	Fågelbacken	Hindby	Kvarnby	Oxievång
Rådmansvången	Frihamnen	Rönneholm	Lönngården	Stenkällan	Käglinge
Davidshall	Mellersta hamnen		Möllevången	Höja	Kristineberg
Värnhem	Norra hamnen		Norra Sofielund	Almgården	Tygelsjö by
Ellstorp	Oljehamnen		Augustenborg	Jägersro villastad	Skumparp
Rörsjöstaden	Östra hamnen		Södra Sofielund		Västra Klagstorp
Katrinelund	Bunkeflostrand		Flensburg		Tygelsjö vång
Östervärn	Vintrie		Östra Sorgenfri		Klagshamn
Håkanstorp	Klagshamn		Annelund		
Slussen	Bunkeflo öst		Västra Sorgenfri		
Norra Sorgenfri					

Figur 2. Områden med socioekonomiska utmaningar. Mörka färger är områden med störst utmaningar

Från ”öppettider” till pop-up

Fritidsgårdsverksamhet tenderar ofta att kopplas till en specifik fritidsgård och lokal, kring att ha öppettider för öppen verksamhet. Med det nya arbetssättet har verksamheten möjlighet att bredda vad fritidsgårdsverksamhet är och anpassa det utifrån de lokala behoven och förutsättningarna. Verksamheten har dock begränsande resurser och därför är det inte möjligt att ha fritidsgårdslokaler i alla områden, eller att ha tillräcklig bemanning för att ha öppet varje kväll i alla befintliga lokaler. Med det nya arbetssättet har verksamheten fått möjlighet att arbeta mer flexibelt, göra lokala anpassningar och skapa en bredare innebörd av fritidsgårdsverksamhet.

Fritidsgårdsverksamhet handlar ibland om att öppna dörrarna, ”öppettider” till fritidsgården med öppen verksamhet, ibland om att arrangera specifika aktiviteter som startar och slutar en viss tid. Men även att bedriva pop-up verksamhet på andra platser, som idrottshallar, bibliotek, andra lokaler eller offentliga platser, och att fritidsledare arbetar uppsökande för att bygga relationer med nya barn och unga, exempelvis på skolor och i det offentliga rummet.

Rätten till vila

Fritidsgårdsverksamhet föreställs ofta som aktivitetsbaserad. Men i barn och ungas rätt till en meningsfull fritid ingår även vila. Eftersom ungas psykiska ohälsa ökar och fler unga upplever negativ stress och prestationskrav ska fritidsgårdarna också vara en plats där man kan ta det lugnt. Fritidsgårdsverksamheten har barn som kommer till verksamheten efter skolan för att bara lägga sig en stund i vilrummet, innan de går hem för dagen. Att erbjuda en plats där barn och unga bara ”får vara” är ett behov som finns i alla lokala analyser och som därmed kommer prägla arbetet i alla verksamheter.

Att inte veta vad man vill eller behöver

Fritidsgårdsverksamhet bygger på lust, att ha roligt och vara med om intressanta och utvecklande saker. Verksamheten bygger också på alla barns rätt att vara med och bestämma över sin fritid. I arbete med ungas delaktighet och medskapande kan det vara en utmaning att alla barn inte vet vad de vill eftersom det finns så mycket de aldrig provat eller ens vet att det finns. Genom att erbjuda en stor variation av aktiviteter som rymmer allt från idrott och spel till matlagning, musikskapande och dans, erbjuder fritidsgårdarna möjlighet att testa nytt och upptäcka vad man själv tycker om. Idrott och fysisk rörelse är viktigt i och med ungas stillasittande, men verksamheten ser också behov av större möjligheter till kulturellt och kreativt skapande.

De olika fritidsgårdsverksamheterna

Sedan nämnden antog fritidsgårdsverksamheternas nya arbetssätt har detta återrapporterats till nämnden en gång, i juni. Arbetet har fortgått sedan dess. På några platser har verksamheten gjort mindre förändringar och på andra större. Verksamhetens flexibilitet i arbetssätt innebär att det oftast är mindre justeringar som görs för att testa olika vägar och metoder. Verksamheten bedrivs också på olika sätt under vår, sommar och vinter. Människor rör sig runt i staden på olika vis beroende på årstider och barn och ungdomar efterfrågar därför olika saker. På sommaren kan fritidsgårdsverksamhet bedrivas mer i det offentliga rummet medan det under vinterhalvåret blir kallare och framför allt mörkare varpå mer inomhusverksamhet efterfrågas.

I tjänsteskrivelsen till fritidsnämnden i februari 2024 beskrevs utmaningarna med så kallade 3-gårdar, fritidsgårdar med endast tre personal. Kontinuiteten blir sämre med öppettider som varierar mellan veckorna, totalt färre öppna kvällar och större sårbarhet vid oplanerad personalfrånvaro. Att lokalerna ofta står tomma är också ekonomiskt ineffektivt.

Fritidsgårdsenhetens budget tillåter inte en utökning av bemanningen och alternativet att stänga fler lokaler (3-gårdar) och slå ihop dessa med andra verksamheter är inte alltid den bästa lösningen, eftersom barn och unga gärna inte reser längre sträckor och tillgängligheten till en fritidsgårdslokal därmed skulle bli sämre. I det nya arbetssättet har verksamheten påbörjat processen att hitta bästa tänkbara lösningar på dessa utmaningar.

Limhamn fritidsgård har nu lämnat sin lokal och personalen har i stället sin hemvist på Västra hamnen fritidsgård. På så vis har Västra hamnen en personalgrupp på 10 personer. Detta ger verksamheten en möjlighet att bedriva parallell verksamhet, för både ordinarie målgrupp och Funka samtidigt i lokalerna. Personalen från tidigare Limhamn fritidsgård kommer fortsätta sitt uppsökande arbete på Sjösidan/Limhamns hamnområde och bedriva områdesaktiviteter på plats varje vecka samt slussa ungdomar som vill besöka fritidsgård till Västra hamnen.

Fritidsgårdsverksamheten genomför lokalsökning för en gemensam lokal för Rörsjö fritidsgård (6 personal) och Kirseberg fritidsgård (3 personal). Rörsjö fritidsgård är alltför liten och inte ändamålsenlig för fritidsgårdsverksamhet. Kirsebergs fritidsgård är inte tillgänglig och belägen avsides från där barn och unga rör sig.

Lokalsökning pågår även för en gemensam lokal för Sofielund och Sorgenfri fritidsgård. Sofielund och Sorgenfri har slagit ihop sina arbetsgrupper och håller nu på att testa ett nytt arbetssätt för hur de kan arbeta med fritidsgårdsverksamhet utan en egen lokal i Sorgenfriområdet. De båda befintliga lokalerna används fortfarande för verksamhet för barn och unga, dels av verksamheten själv, dels i samarbete med andra. Lokalerna är dock begränsade både i utformning och storlek vilket leder till hög ljudvolym och svårighet för ungdomarna att sprida ut sig. Kontorsdelarna är också små och dåligt ljudisolerade.

Fritidsgårdsverksamheten ser samtidigt att det finns behov av närvaro i samtliga 4 områden, oavsett var den gemensamma lokalen skulle placeras för att nå barn och unga. Dock är det en stor utmaning att hitta bra lokaler för fritidsgårdsverksamhet, dels som är tillräckligt stora och som ligger på en bra plats som upplevs som trygg (både platsen i sig och vägen till och från fritidsgårdslokalen).

Sektion Västra yttre

Limhamn, Västra Hamnen och Funka lämnade under vecka 44 sina lokaler och flyttade in i gemensamma lokaler på Stapeln i västra hamnen. Mycket fokus har under hösten legat på de praktiska detaljerna kopplat till flytten.

Limhamn fritidsgårds nya arbetssätt påbörjades redan i våras, innan verksamheten lämnade sina lokaler. Fritidsgården arbetar mer uppsökande gentemot Limhamns sjöstad och arrangerar 2–3 områdesaktiviteter per vecka. Fokus framåt ligger på att utveckla nya metoder att arbeta med pop-up-verksamhet, samarbeten med andra aktörer och att arrangera aktiviteter i andra lokaler. Exempelvis kommer fritidsgården i december att arrangera ett event för boende i området

tillsammans med MKB och erbjuda fysisk aktivitet i sporthallen på Gottorpsskolan på tisdagar. Arbete pågår för att genomföra ytterligare strukturerade aktiviteter i MKB:s lokaler på torsdagar. Fritidsledarna har även ett gott samarbete med nyöppnade Limhamnsskolan och bedriver uppsökande verksamhet där.

Även om det inte längre finns en fritidsgårdslokal i Limhamn är fritidsgården fortfarande aktiv i det lokala SSPF-arbetet (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid). De kommande månaderna ska arbetet med att utveckla en kvalitativ fritidsgårdsverksamhet utan lokal fortsätta genom att testa nya metoder, utvärdera och anpassa efterhand.

Bunkeflostrand fritidsgård har under hösten inte gjort några förändringar utifrån fritidsgårdarnas nya arbetssätt. Verksamheten kommer under 2025 att flytta till Skånegården och analysarbetet pågår för att bygga upp den nya verksamheten utifrån de lokala behoven. Fritidsgården är idag begränsad utifrån lokalmässiga förutsättningar men flytten kommer innebära möjlighet att erbjuda en helt ny bredd av aktiviteter till besökarna, vilket också efterfrågas av ungdomarna. En av riktningarna som planeras är därför att arbeta mer strukturerat och med gruppverksamhet. Personalen på Bunkeflostrand fritidsgård har börjat arbeta uppsökande i Limhamn. Det finns ett påbörjat samarbete med Linnéskolan där personalen i nuläget arbetar uppsökande en dag varannan vecka och personalen har deltagit under skolans Må-bra dagar. Representanter från Bunkeflostrand fritidsgård kommer även att delta på SSPF på Linnéskolan. Under hösten har även ett samarbete med Bergaskolan påbörjats.

Sektion Norra

Under sommaren flyttade fritidsgårdsverksamheten i Kirseberg till Rörslö och Kirseberg användes för ett Ung i sommarprojekt. I efterhand borde verksamheten geografiskt gjort tvärtom det vill säga haft fritidsgårdsverksamheten öppen på Kirseberg och haft Ung i sommar på Rörslö. Detta för att Kirsebergs lokal har bättre förutsättningar för fritidsgårdsverksamhet än Rörslö.

Rörslö fritidsgård har under året arbetat uppsökande genom att bjuda in klasser från Mellerstaskolan och Rönne till eftermiddagsverksamhet på fritidsgården. De har blivit presenterade för vad fritidsgårdsverksamheten har att erbjuda och många nya besökare har etablerats tack vare detta.

Utifrån att det inte finns en högstadieskola på Kirseberg har verksamheterna haft olika fokus under hösten, Kirseberg har fokus på yngre besökare och Rörslö de äldre. Detta har gett effekt och äldre besökare från Kirseberg har börjat komma till och blivit återkommande besökare på Rörslö.

City fritidsgård har ett välfungerande samarbete med områdespoliser, skolor och socialtjänsten genom SSPF. Verksamheten har även kontinuerlig kontakt och samverkar med förebyggarna inom socialtjänsten i värdegrundsfrågor hos elever. Verksamheten har också skapat en god kontakt med kurator på Pauliskolan (gymnasieskola).

Under hösten har personal tillfälligt flyttats från Rörslö till City för att stötta upp vid frånvaro men också i syfte att utveckla musikstudion på City. Detta har gett positivt resultat. Två studiokörkort har utfärdats till äldre ungdomar som tidigare varit besökare men kommit tillbaka

till verksamheten tack vare att musikstudion kommit i gång. Även en grupp tjejer har påbörjat aktiviteter i studion. En fritidsledare har ett riktat uppdrag att få i gång musikstudio-verksamheten samt utbilda kollegor i grundkunskap i Logic (ett digitalt musikskaparprogram).

Kirseberg har utifrån ungdomsinitiativ från de yngre besökarna skapat ett pyssel- och tryckrum då barnen uttryckt behov av kreativt skapande. Verksamheten har startat ett Tik Tok-konto för att marknadsföra verksamheten. Detta har gett effekt genom fler besökare där de uttrycker att de hittat till fritidsgården genom Tik Tok.

”hade ingen aning om att fritidsgården fanns förrän den dök upp på Tik Tok”.

Fritidsledarna har startat upp ett samarbete med Bulltofta IF och Kirsebergsskolan och har bland annat deltagit på Bulltofta IF's idrottsdag i augusti samt utvecklat samverkan kring ”Hörnan” på tisdagar. Fritidsledarna stöttar även arbetet med Skol IF på Kirsebergsskolan.

Kirsebergs fritidsgård öppnade verksamheten för 11-åringar från vecka 40. Det är dock 12-åringarna som stått för den positiva utvecklingen både i statistiken och i innehållet på fritidsgården. Från vecka 42 har verksamheten förändrat öppettiderna till att vara mer kontinuerliga för att underlätta både för barn, ungdomar och vårdnadshavare. Verksamheten är nu öppen måndag-fredag, vilket även ger bättre möjligheter till samverkan med Skol IF på Kirsebergsskolan samt Bulltofta IF. Verksamheten arbetar för att andra aktörer ska kunna använda lokalen till barn- och ungdomsverksamhet på lördagar och söndagar.

Under hösten har sektionen påbörjat ett samarbete med Hylliebadet och haft ett gemensamt möte med sektionschefer, samordnare, badvärdar och fritidsledare i syfte att samarbeta för att nå målgruppen 12–18 åringar och fånga deras behov och utveckla aktiviteter som bidrar positivt till deras besök på badet. Resultatet av första mötet blev över förväntan, där medarbetarna från de båda enheterna skapade god förståelse för varandras uppdrag och snabbt kunde identifiera ett antal möjliga åtgärder framåt. Den 15 november besökte Hylliebadet Kirseberg fritidsgård i syfte att skapa relationer till besökarna och den 22 november åkte Kirseberg fritidsgård till Hylliebadet där badvärdar höll i aktiviteter för barn/unga från fritidsgården.

Sektion Västra mitten

Sektionen erbjuder och strävar efter en aktivitetsbaserad fysisk fritid för alla i målgruppen årskurs 4 till 3:e året på gymnasiet. Många unga som besöker sektionens fritidsgårdsverksamhet tillhör de socioekonomiskt svagare grupperna. Verksamheten uppfattats och uttalas som de ungas extraskola, simskola, idrottsklubb, kulturskola och ett andra hem.

Sedan maj månad har verksamheten på Holma erbjudit verksamhet för målgruppen årskurs 4–5 vilket gett en god effekt på besöksstatistiken. Även om fritidsgårdsverksamheten har ett främjande uppdrag så är detta även ett förebyggande arbete för de unga, där effekten över tid kan motverka rekryteringar till exempelvis kriminella aktiviteter.

Sektionen ser idag en helhet i upptagningsområdet med likartade behov av meningsfull fritid, särskilt för de unga i åldern 10–15 år. Personal på fritidsgårdarna inom sektionen jobbar med ökad samsyn för den ungas fria tid, för att på så sätt sudda ut eventuella barriärer som till

exempel kulturella skillnader, trygghetsfaktorer och olika förutsättningar. Detta görs genom att en sektionsgrupp av fritidsledare träffas minst 1ggr/månad där de tillsammans planerar och genomför specifika aktiviteter över gränserna.

Sektionens personal har ökat det uppsökande arbetet i den offentliga miljön på kvällstid, för att öka relationen med de unga och skapa en bild av de behov som uttalas. Effekten av det uppsökande arbetet är att relationen till den vuxna medborgaren har blivit bättre samtidigt som medvetenheten om fritidsgårdarnas betydelse, verksamhet, utbud och trygghet har ökat.

Sommaren 2024 slog sektionen ihop Holma och Lorensborg fritidsgårdsverksamhet i syfte att öka utbudet av aktiviteter för målgruppen. Personal från Lorensborg och Holma har förflyttat sig och sina besökare över gränserna och fritidsledarna har på så vis byggt relationer med fler unga och kunnat erbjuda mer meningsfulla aktiviteter utanför och inom stadens gränser. Genom att skapa en större arbetsgrupp har fler unga i målgruppen kunnat nå samtidigt som verksamheten blev mindre sårbar vid eventuell oplanerad frånvaro.

Under hösten har beslut tagits om att göra en verksamhetsförändring på Holma fritidsgård. En ny arbetsgrupp kommer att rekryteras. För att fortsatt erbjuda barn och unga en meningsfull fritid kommer verksamheten under rekryteringsperioden bemannas av personal från Lorensborg fritidsgård och Kroksbäck Lyktan. Lyktan kommer även flytta sin verksamhet till Holma en dag per vecka vilket leder till att verksamheten breddar barnens fysiska miljö och bryter barriärer.

För att möta de lokala behoven arbetar verksamheten för att öka antal besök och delaktighet för barn i årskurserna 4–7. Verksamheten har provat att erbjuda öppen verksamhet/drop in som specifikt riktar sig till denna målgrupp.

Kroksbäck Lyktan har sedan öppnandet i de nya lokalerna efter branden 2023, tydligt vänt sig till barn i årskurs 4–6 och speciellt flickor och deras vårdnadshavare. Verksamheten har även prioriterat att stödja föreningar i området. Lyktan har även dialog med Rosengård Tegelhuset mellanstadiet och arbetar gemensamt med att skapa aktiviteter, till exempel en tjejfest.

Sektion Östra mitten

Sektionen (Sofielund, Sorgenfri och Nydala) har under året arbetat fram ett nytt arbetssätt för att täcka ett större upptagningsområde. Det som tidigare var Sorgenfri och Sofielunds fritidsgårdar har nu slagits ihop till en sammanhållen arbetsgrupp med fritidsgårdsverksamhet i Sorgenfri, Sofielund, Augustenborg och delar av Möllevången. Nydala fritidsgård är återigen fullbemannad och har öppet måndag-lördag varav 5 kvällar samt onsdag eftermiddag till kl. 17.00.

Fritidsgårdslokalen i Sorgenfri används av fritidsgårdsverksamheten men även till annan barn- och ungdomsverksamhet i samverkan med arbetsmarknads- och socialförvaltningen i ESF-projektet Aktiv fritid och kulturförvaltningen genom kulturskolan.

Verksamheten har tack vare det nya arbetssättet fått flexibilitet och möjlighet att jobba mer bortom fritidsgårdens fysiska lokal. Fokus för verksamheten har varit samverkan, områdeskultur, ungdomsdelaktighet, föräldraengagemang, relationsbyggande och kvalitetssäkring för att arbeta mot verksamhetens mål.

Det nya arbetssättet har mynnat ut i bland annat Fritid För Alla, en möjlighet att jobba utanför det traditionella arbetssättet för att kunna täcka ett större upptagningsområde och fånga upp lokala behov. Fritid För Alla innebär att fritidsgårdarna Sofielund, Sorgenfri och Nydala ska bedriva verksamhet i Augustenborg i samverkan med MKB och Västverket. Augustenborg är ett område med socioekonomiska utmaningar, många hyresrätter och låg inkomstandard. Behovet av ungdomsverksamheter i området är väldigt stort, större än vad endast fritidsgårdsverksamheten kan bidra med. För även om Gnistan (som når de yngre barnen) finns i området, och Nydala fritidsgård, Sofielunds fritidsgård, mötesplats Hela Malmö, Arena 305 och Garaget ligger i närheten, saknar många ungdomar en meningsfull fritid. Men med befintliga resurser kommer fritidsgårdsverksamheten börja med att ha närvaro vid torget en gång i veckan för att fortsätta kartlägga behovet och skapa relationer till ungdomar i området.

Verksamheten arbetar idag utanför fritidsgårdarnas väggar mycket mer än förut, med närvaro på skolor, uppsökande arbete, utlåning av lokaler, aktiviteter ute i området och arbete tillsammans med andra aktörer. Sedan mars 2024 har verksamheten även implementerat en ny rutin för loggboken för att möjliggöra mer specifik information. Detta är en del av kvalitetssäkringsarbetet då det underlättar för utvärdering, uppföljning och återrapportering.

Genom kontinuitet och relationsbyggande har fritidsgården blivit en plats där många unga känner ett ägandeskap. Fritidsgårdsverksamheten har många ungdomar med väldigt olika bakgrund, som ofta återkommer till fritidsgården. Detta är ett kvitto på att verksamheten lyckats skapa en trygg plats för många av områdets ungdomar.

Fritidsgårdarna inom sektionen har kraftigt utökat sin samverkan i området, vilket bidragit till att integrera fritidsgården och fritidsledarna som en naturlig del av området. Exempel på sådan samverkan är SSPF-möten, förenings- och yrkesträffar, arbete med dialogsociomer, föräldramöten och studiebesök. Genom att arbeta på relationerna till aktörer som verkar i samma del av staden och med samma ungdomar har verksamheten kunnat minska avstånden mellan olika aktörer och bättre sluta upp vid olika tillfällen där aktörerna behövt kroka arm. Ett exempel på detta är ett gemensamt föräldramöte som planerades i samverkan mellan boende, områdesverksamma, polis och socialtjänst. Föräldramötet genomfördes tillsammans med ungdomsfält (arbetsmarknads- och socialförvaltningen) och Sofielundsskolan och riktade sig till vårdnadshavare till ungdomar som bidragit till en stökig och otrygg miljö. Mötet gick bra och de flesta av vårdnadshavarna kom på mötet och engagerade sig i samtalen. Vårdnadshavarna lyssnade, delade med sig av sin egen oro, förstod konsekvenserna och delade information mellan varandra. Denna typ av insatser har haft en god effekt för områdeskulturen med mjukare jargong bland ungdomarna och tryggare miljö. Tillsammans med ungdomsfält (arbetsmarknads- och socialförvaltningen), MKB och Lekande Kvarter har verksamheten haft en öppen föräldraträff, för att fortsätta arbetet med föräldradialogen.

Verksamhetens nya arbetssätt bidrog inte bara till möjligheter för ett mer kvalitativt fokus. Nya ramar för verksamheten skapade också utrymme för en schemaförändring som underlättar rutin och återhämtning, två viktiga aspekter för välmående och balans mellan arbete och privatliv.

Fritidsgårdsverksamheten har identifierat ett behov av fler mötesplatser i området för låg- och mellanstadiebarn. Biblioteket Garaget har blivit en samlingsplats för de unga, vilket har lett till en otrygg miljö för såväl de unga som personalen på Garaget. Biblioteket behövde under en period stänga verksamheten för att säkra upp med bättre rutiner.

Sektion Södra

Lindängen fritidsgård har bjudit in Lindängenbiblioteket till ett samarbete som innebär att verksamheterna tillsammans erbjuder en meningsfull fritid för barn i årskurs 4–5, samt tillsammans arbetar med insatser för att öka läs- och skrivkunnigheten för ungdomar i högstadiet. Arbetet är under utveckling men har hittills resulterat i att systematiskt identifiera ungas intressen, matcha det med litteratur som biblioteket möjliggör, som ungdomar sedan får möjlighet att låna. En del av samarbetet syftar till att sänka tröskeln för ungdomar att besöka bibliotek och låna böcker, som i sin tur ökar intresset för läsning. Listan på intresserade ungdomar är lång och framför allt har ungdomar varit intresserade av kurslitteratur på annat språk/modersmål. Inom kort tillkommer kontinuerliga bokcirklar, ”månadens bok” och poesicirklar.

Lindängen fritidsgård har utvecklats till ett nav för ungas meningsfulla fritid i området och har därför både bjudit in och blivit kontaktade av andra organisationer. Insamling av kunskap om insatser för målgruppen samt observations- och samtalstillfällen med målgruppen, har genomförts i dialog med Lindängenbiblioteket, Allaktivitetshuset Lindängen, Motetten folketshus, Lindängsskolan och Rädda Barnen.

Fritidsgården samarbetar med Rädda Barnen utifrån ”Jämlig hälsa”, som även de har i uppdrag att utveckla en meningsfull fritid för barn mellan 9–12 år. Samarbetet innebär att fritidsledare, bibliotekarie och personal från Rädda Barnen tillsammans erbjuder ett veckoschema för barn i årskurs 4 och 5. Veckoschemat fortlöper måndag-fredag och utgår från temadagar som barn har arbetat fram. För att inte konkurrera med fritidsgårdens ordinarie målgrupp (årskurs 6 till årskurs 3 i gymnasiet) sker aktiviteterna för årskurs 4 och 5 i gruppverksamhet. Aktiviteternas plats ambulerar mellan Lindängens fritidsgård, Lindängenbiblioteket och Lindängen Motetten.

Oxie fritidsgård har inlett ett samarbete med Oxiebiblioteket som innefattar dans och rörelse. En dag i veckan håller två fritidsledare ett danspass på biblioteket för ungdomar. Dansen har spridit sig vilket lett till att fler ungdomar har anslutit sig.

Oxie fritidsgård har även ett samarbete med Kungshögskolan där skolpersonal och fritidsledare, via fritidsledarnas uppsökande arbetet, identifierat dans som ett intresse bland elever i årskurs 4 och 5. I samråd med skolan sker ett danstillfälle i veckan inne på Oxie fritidsgård för årskurs 4 och 5. Tillfället sker i anslutning till skoldagens slut.

Tygelsjö har under våren arbetat mycket med marknadsföring i både sociala medier, på hemsidan, genom post och en digital postlåda. Tygelsjö har även bjudit in till öppet hus vid flera tillfällen. Samtliga hushåll i Tygelsjö har fått hem ett vykort med information och med en QR-kod till information på hemsidan och den digitala brevlådan, för insamling av boendes idéer om Tygelsjö fritidsgård. Verksamheten har även aktivt tagit kontakt med grund- och gymnasieskolor för att undersöka samverkan och möjliggöra nyttjande av lokalen.

Analysen visar att behovet av öppen verksamhet i den fysiska lokalen är mättat utifrån rådande öppettider. Fritidsgården har öppet 2 dagar i veckan och båda dagarna är välbesökta. Analysen och jämförande statistik visar även att framgångsfaktorn till ökad besöksstatistik är det faktum att fritidsgården inte har öppet oftare. Ungdomar beskriver att de kommer till fritidsgården för att det upplevs som ”speciellt” och ”hypat” när det är koncentrerat till två dagar i veckan. Tygelsjö fritidsgård har tidigare haft öppet fler dagar i veckan, vilket resulterade i en minskning i besöksstatistiken.

Tygelsjö bedriver även verksamhet i Pilbäcksskolans lokaler. I samverkan har personal från fritidsgården tagit skolans kafédel i anspråk och befinner sig där en gång i veckan. Fritidsledarnas närvaro och samverkan med skolan har haft en positiv effekt på skolans miljö och elever och har även lett till att nya ungdomar söker sig till fritidsgården under den öppna verksamheten.

Utöver den öppna verksamheten används Tygelsjö fritidsgårds lokal på flera olika sätt. Tygelsjös fritidsgård besöks av andra fritidsgårdar där ungdomar får möjlighet att ta del av friluftsförande aktiviteter. Tygelsjö fritidsgård har ett uppbyggt basecamp med vindskydd och en lummig stor trädgård som möjliggör övernattnings och friluftsliv. Tygelsjö fritidsgård har även en attraktiv inre miljö som möjliggör aktiviteter och sociala sammanhang. Verksamheten är i slutfasen av en marknadsföringsinsats i form av en film som ska rikta sig till Malmös fritidsgårdar. Enheten planerar även för att bedriva dagkollo under sommarlov. Mellan mars 2024 – oktober 2024 har 8 övernattnings (lägerverksamhet) av andra fritidsgårdar ägt rum på Tygelsjö.

Tygelsjö fritidsgård används även internt för arbetsplatsträffar, planeringsdagar, möten och föreläsningar. Lokalen lånas även ut till föreningar. En grupp med tidigare besökande ungdomar har organiserat sig och, med stöd av fritidsgårdspersonal, bildat en förening. De lånar i dagsläget Tygelsjö lokal självständigt varannan fredag. Även Tygelsjö IK, en idrottsförening, lånar Tygelsjö lokal. Lokalens nyttjandegrad förväntas öka då verksamheten arbetar med marknadsföring och systematisering av nyttjandet av lokalen.

Sektion Östra yttre

Under våren fick de tre arbetsgrupperna (Rosengård Tegelhuset, Rosengård Tegelhuset Mellanstadiet och Husie fritidsgård) diskutera vad de gör idag som fungerar bra och vad de ska göra mer av, vad de inte gör idag, och vad de hade velat göra idag. I september genomförde hela sektionen en heldag kopplat till det nya arbetssättet och under hösten har grupperna fortsatt arbeta med sina förslag.

Rosengård Tegelhuset Mellanstadiet fortsätter arbeta som de gör idag. Verksamhetens största utmaning är att det är mycket besök på få antal fritidsledare (3). Rosengård Tegelhuset kommer därför i större utsträckning täcka upp på mellanstadiet under eftermiddagarna. Från januari 2025 kommer 2 fritidsledare från Rosengård Tegelhuset under tisdag-fredag tjänstgöra på Mellanstadiet under eftermiddagar så de blir 5 personer i bemanningen.

Husie är idag en välbesökt fritidsgård, men når i regel endast barn och unga från Höja. Med de resurser verksamheten har idag, kommer även fortsättningsvis fokuset vara kring Höja. Verksamheten ser dock ett behov av en ökad personalresurs för att verksamheten ska kunna breddas och i större utsträckning nå målgruppen som bor i Videdal och Toftanäs.

Rosengård Tegelhuset kommer ha en inriktning mot ”social prevention” och kommer i större utsträckning arbeta förebyggande mot vissa målgrupper. Under hösten kommer verksamheten tillsammans med områdespolisen ha ett fokus på våld i nära relationer, genom att ungdomsgrupper och polis tillsammans samtalar och gör övningar kopplat till temat. Tanken är att detta gruppforum sedan ska vara ett stående inslag en gång i månaden utifrån samma tema. Arbetsgruppen får kompetensutveckling genom en föreläsning av Malmö universitet och kommer under våren 2025 att få en fördjupad utbildning av Kompetenscentrum Malmö ”Våld i nära relationer”. Sektionschef för verksamheten deltar numera på de lokala Bob-mötena (samverkansforum barn och unga i organiserad brottslighet). Utifrån detta kommer arbetsgruppen under våren 2025 arbeta fram metoder för hur verksamheten ska arbeta riktat mot vissa grupper i behov av stöd.

Bilaga 1 - uppdragsbeskrivning

Malmö fritidsgårdars uppdrag

Fritidsgårdsverksamhetens mål är att skapa en trygg och inkluderande miljö där barn och unga kan ha en meningsfull fritid. Verksamheten vill ge alla en plats där de kan utvecklas, känna gemenskap, trygghet och ha möjlighet att påverka sin fritid. Fritidsgårdsverksamheten är en plats för både planerade och spontana aktiviteter som de unga själva, med stöd från fritidsledare, tar initiativ till. Fritidsledarna anpassar verksamheten efter målgruppens behov, så att de får en meningsfull fritid med lek, gemenskap och vila. Fritidsledare arbetar för att möta barn och ungas behov, både de behov som målgruppen själva berättar om och de behov verksamheten ser.

Malmö's fritidsgårdar skapar en plats där alla inom vår åldersmålgrupp (årskurs 4 – årskurs 3 gymnasiet/årskurs 4 gymnasiet anpassad skola), oavsett bakgrund eller identitetⁱ, känner sig välkomna. Viktiga delar i verksamheten är barns rättigheter, delaktighet, folkhälsa och normkritik. Fritidsgården och verksamheten som bedrivs är mer än bara en plats för aktiviteter – det är en plats där unga får stöd, blir sedda och hörda. Fritidsgården möter och engagerar unga på deras egna villkor genom att bygga långsiktiga relationer.

Främjande arbete och lokal närvaro

Fritidsgårdsverksamheten arbetar med social hållbarhetⁱⁱ och hälsofrämjande arbete, och fungerar som en del av samhällets skyddsnät för unga. Fritidsgårdsverksamheten är en viktig aktör i det lokala området. Fritidsledarna är bärare av kunskap om barn och unga och deras situation i ett område och samverkarⁱⁱⁱ och samarbetar^{iv} med skolor, vårdnadshavare, polis, socialtjänst och andra lokala organisationer och aktörer.

Fritidsgårdsverksamheten är en viktig lokal aktör som kan arbeta både främjande och förebyggande, anpassat efter områdets och ungas behov, och vara en trygg och förankrad plats. Tillsammans skapas en trygg, positiv och stödjande miljö.

Långsiktiga relationer

En viktig och central del av arbetet är att fritidsledare bygger starka och långsiktiga relationer med barn och unga och andra aktörer i området. Fritidsledare är trygga och närvarande personer i ungas liv som tillsammans med målgruppen skapar meningsfulla aktiviteter. Fritidsledare är vuxna som tar sig tid att lyssna, prata och möta unga på deras villkor. Genom dessa relationer kan fritidsledare ge kontinuerligt stöd, skapa trygghet och vara en del av samhällets skyddsnät för barn och unga.

Delaktighet och inflytande

Fritidsledare skapar en plats där unga kan vara delaktiga, utvecklas och ha inflytande över sin fritid. Fritidsgårdsverksamheten jobbar aktivt för att skapa utrymmen där alla känner sig välkomna och inkluderade. Fritidsledare lyssnar på ungas åsikter och anpassar fritidsgårdsverksamhetens utformning för att möta barn och ungas behov, både de behov som målgruppen själva berättar om och de behov verksamheten ser. Fritidsgårdarna arbetar för att utmana begränsande normer så att barn och unga har möjlighet att vara sig själva. På fritidsgården kan unga växa och känna att deras röst spelar en viktig roll, både nu och i framtiden.

Tillsammans med unga skapar verksamheten en lärande arena, där aktiviteterna inte är ett självändamål i sig utan snarare redskap för individuell utveckling, demokratiseringsprocesser, samhällsnytta, informellt^v och icke-formellt^{vi} lärande. För att främja en meningsfull fritid ligger fokus på och värdesätter vilja, lust och meningsskapande. Lust föder lärande och lärande föder lust.

ⁱ **Bakgrund eller identitet;** Malmö fritidsgårdsverksamhet ska vara öppen och tillgänglig för alla oavsett kön och könsidentitet, sexuell läggning, etnicitet och hudfärg, kunskaper i det svenska språket, funktionsförmåga, trosuppfattning, migrationsstatus, bostadsområde samt socioekonomisk ställning, hälsa eller familjesituation.

ⁱⁱ **Social hållbarhet** Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

ⁱⁱⁱ **Samverkan** är något som sker inom och mellan olika verksamheter, myndigheter och samhällsaktörer. Det kan till exempel handla om aktivt utbyte av information eller att planera gemensamma aktiviteter. Tex Örat mot marken och SSPF.

^{iv} **Samarbete** är ett gemensamt bedrivet arbete, såsom att tillsammans genomföra aktiviteter.

^v **Informellt lärande** sker naturligt, spontant och utan ett tydligt mål att lära sig något, i samband med olika aktiviteter. I dessa situationer sker lärandet naturligt genom upplevelser, interaktioner och aktiviteter utan att de unga själva tänker på det som "lärande".

Exempelvis:

Unga som deltar i fritidsgårdsverksamhet lär sig, genom att umgås med varandra, att vara en del av en gemenskap och utveckla vänskaper. Vilket bidrar till lärande i sociala färdigheter, empati, konflikthantering och ansvar.

Unga som diskuterar aktuella frågor, som klimatförändringar eller sociala medier, utan att det finns en formell struktur för samtalet tränar på kritiskt tänkande, utbyte av perspektiv och allmänbildning.

Unga som deltar i olika aktiviteter som att pyssla, spela olika bräd- eller datorspel tränar på sociala färdigheter såsom kommunikation, lagarbete, konflikthantering, strategi och problemlösning, utan att de kanske inser att de lär sig något. Deltar de i aktiviteter med fysisk rörelse, som pingis, leka i en idrottshall, testa en idrott så tränar de även på lagarbete, strategi och fysiska färdigheter, antingen med eller utan en speciell instruktör som leder aktiviteten.

^{vi} **Icke-formellt lärande** sker i organiserad form, men utanför det formella utbildningssystemet.

Exempelvis:

Unga som deltar i workshops, tex i musikskapande eller konst, lär sig att använda musikprogramvara och skapa egna låtar eller lär sig att använda olika verktyg och tekniker. De lär sig praktiska färdigheter, kreativt uttryck och problemlösning utan att det är en del av en formell utbildning.

Unga som själva eller tillsammans med fritidsledare organiserar aktiviteter, tex en turnering, en utflykt eller en konstutställning, lär sig exempelvis ledarskap, samarbete och organisatoriska färdigheter.